

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

25/10/2020

ΘΕΜΑ Α

Ο συντάκτης αναφέρεται στον ρόλο της οικογένειας στην κοινωνικοποίηση του παιδιού. Υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι η διαβίωσή του σε μία υγιή οικογένεια διευκολύνει τη σχολική και κοινωνική του προσαρμογή σε αντίθεση με ένα περιβάλλον τιμωρίας και ενοχής. Έτσι, η οικογένεια επηρεάζει αποφασιστικά την κοινωνικοποίηση του παιδιού, την προσωπικότητα και την πολιτικοποίηση του· του δίνει ερεθίσματα και ανταποκρίνεται στις ανάγκες του. Συμπερασματικά, φορείς της κοινωνικοποίησης είναι οι γονείς, η υπόλοιπη οικογένεια κι το κοινωνικό σύνολο. (λέξεις 74)

ΘΕΜΑ Β

1. **α) Σ 1^η §** «Ο βασικός στόχος της οικογένειας ... ατομικά όσο και κοινωνικά.»
β) Λ 1^η § «Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ένα παιδί μπορεί να είναι αμέτοχο σε αυτό το μηχανισμό ... την κοινωνικοποίηση.»
γ) Σ 2^η § «Κάθε σχέση ενήλικα με παιδί είναι μια παιδαγωγική σχέση. ...μέσα από το λόγο, ...με τη συμπεριφορά μας ...»
δ) Λ 3^η § «Ένα παιδί που έχει μάθει να αντιμετωπίζει ένα οικογενειακό περιβάλλον με φόβο και ενοχή, ...στην τιμωρία παρά στην αμοιβή, αυτό το παιδί θα αντιμετωπίσει με επιφυλακτικότητα το σχολείο και κατ' επέκταση την κοινωνία»
ε) Σ 4^η § «Ο ρόλος της οικογένειας, λοιπόν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού είναι καθοριστικός.

Στην ουσία η οικογένεια είναι αυτή που θέτει τις βάσεις για την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού.»

2. Ο συγγραφέας στην 3^η παράγραφο του κειμένου Ι ισχυρίζεται ότι ανάλογα με τη διαπαιδαγώγηση του παιδιού από την οικογένειά του διαμορφώνεται και η προσαρμογή του στον χώρο του σχολείου και της κοινωνίας. Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνει ο συγγραφέας το επιχειρήμα του στην παράγραφο συνίσταται στα ακόλουθα.

Ως προς τη **δομή** ξεκινά με θεματική περίοδο την πρόταση: «Όσο καλύτερα νιώθει ... και αντιθέτως.» και λεπτομέρειες – σχόλια: «Ένα παιδί που... στο οικογενειακό περιβάλλον.» χωρίς να έχει κατακλείδα. Η δε παράγραφος αναπτύσσεται με **σύγκριση – αντίθεση, αιτιολόγηση και αίτιο αποτέλεσμα**: συγκρίνει τους διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης του παιδιού μέσα στην οικογένειά του, διακρίνοντας και τα αντίστοιχα αποτελέσματα· όταν το παιδί νιώθει καλά, ενσωματώνεται ευκολότερα στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον, όταν αντίθετα νιώθει φόβο και ενοχή λόγω της χρήσης τιμωριών στην οικογένειά του, φέρεται ανάλογα και στο σχολείο και την κοινωνία. Ειδικά σε σχέση με την προβληματική προσαρμογή του παραθέτει κι ένα επιχειρήμα (αιτιολόγηση) υποστηρίζοντας ότι όπου οι γονείς χρησιμοποιούν ως παιδαγωγική μέθοδο την τιμωρία, τα παιδιά αντιδρούν με φόβο και ενοχή στην οικογένεια και τελικά και στο σχολικό και το κοινωνικό περιβάλλον. Τους παραπάνω τρόπους ανάπτυξης υποστηρίζουν και οι

αντίστοιχες **σχέσεις συνοχής** με τις κατάλληλες διαρθρωτικές λέξεις: «και αντιθέτως», που δηλώνει αντίθεση, και «διότι», που δηλώνει αιτιολόγηση.

Τέλος η **συλλογιστική πορεία** της παραγράφου είναι παραγωγική καθώς στην αρχή παραθέτει γενικά τους τρόπους αντίδρασης του παιδιού στο σχολείο και την κοινωνία ανάλογα με τη διαπαιδαγώγησή του στην οικογένειά του («Όσο καλύτερα νιώθει ... και αντιθέτως.») και στη συνέχεια αποδεικνύει τη θέση αυτή με επιμέρους στοιχεία και επιχειρήματα («Ένα παιδί που... στο οικογενειακό περιβάλλον.»)

3. **α)** Μετατροπή σε γ' ενικό: «Κάθε σχέση ενήλικα με παιδί είναι μια παιδαγωγική σχέση. Ακόμα και όταν (ο ενήλικος) παίζει, τρώει, μιλάει με ένα παιδί πάντα κρατάει έναν παιδαγωγικό ρόλο απέναντί του, είτε το θέλει, είτε όχι. Η παιδαγωγική αυτή σχέση στηρίζεται στην επικοινωνία, όπως ειπώθηκε, λεκτική και μη λεκτική. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάνε οι γονείς, διότι τις περισσότερες φορές, ενώ (ο γονιός) πιστεύει ότι έχει επιδράσει θετικά, μέσα από το λόγο, απέναντι στα παιδιά του, με τη συμπεριφορά του μπορεί να έχει επιδράσει αρνητικά.»

Με το **α' πληθυντικό πρόσωπο**: ο συγγραφέας εκφράζει την καθολικότητα του θέματος της παιδαγωγικής επιρροής του ενήλικου απέναντι σε ένα παιδί μέσω του λόγου και της συμπεριφοράς του. Έτσι, δίνει στο κείμενό του αμεσότητα, παραστατικότητα και ζωντάνια, ενώ δείχνει ότι συμμετέχει κι ο ίδιος στη σχετική συμπεριφορά κι επιρροή, λεκτική και μη, προς τα παιδιά.

Αντίθετα, με το **γ' ενικό πρόσωπο**: το θέμα του παιδαγωγικού ρόλου του γονέα παρουσιάζεται με μεγαλύτερη αντικειμενικότητα και ουδέτερο ύφος και τα λεγόμενά του αποκτούν κύρος, καθώς προβάλλονται ως μία γενικά αποδεκτή άποψη.

β) «Στην ουσία η οικογένεια είναι αυτή που θέτει τις προϋποθέσεις για την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού. Αυτή είναι που προετοιμάζει τον μελλοντικό πολίτη της χώρας, και αυτή είναι που δημιουργεί/μορφοποιεί και διαμορφώνει την προσωπικότητα του ατόμου. Νομίζω πως αυτές οι λέξεις είναι ελάχιστες για να συμπεριλάβουν τη σημαντικότητα του ρόλου της οικογένειας στη ζωή του καθένα μας. Η οικογένεια αποτελεί το πρώτο περιβάλλον του παιδιού και από αυτή δέχεται τις πρώτες επιδράσεις και σε αυτή εκδηλώνεται σχετικά με όσα έχουν να κάνουν με τις οργανικές και ψυχολογικές του ανάγκες.»

ΘΕΜΑ Γ

Το απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Χουάν Χοσέ Μιγιάς «Η δική μου ιστορία» επικεντρώνεται στις καταστροφικές συνέπειες της εγκατάλειψης και απόρριψης που βίωσε ο δωδεκάχρονος τον πατέρα του. Ειδικά η επανάληψη της φράσης «ο μπαμπάς διαβάζει» που χρησιμοποιούσε η μητέρα του, για να εμποδίσει το παιδί από όλες τις τυπικές συμπεριφορές της ηλικίας του (μην τρέχεις, μη φωνάζεις...), ουσιαστικά τονίζει την αιτία της συμπεριφοράς του μικρού ήρωα. Έτσι το παιδί νιώθει αγανάκτηση («Ο μπαμπάς άλλο δεν κάνει από το να διαβάζει») και διαμορφώνει μία μάλλον εσωστρεφή προσωπικότητα με ποικίλα ψυχοσωματικά προβλήματα («μόλις είχα κλείσει τα δώδεκα και συνέχιζα να βρέχω

το κρεβάτι μου»). Στην καλύτερη παρακολούθηση των συναισθημάτων και των σκέψεών του βοηθά η χρήση **εσωτερικού μονολόγου από τον δωδεκάχρονο ομο- και αυτοδιηγητικό αφηγητή, σε α' πρόσωπο, δίνοντας έντονα προσωπικό κι εξομολογητικό χαρακτήρα** στις αποκαλύψεις του. Φτάνει να παρατηρεί κάθε ιδιορρυθμία του πατέρα του («ο πατέρας μου, ..., παρατηρούσε συνεπαρμένος το μπροστινό μέρος του Citroen του για να ελέγξει πόσα ζυώφια είχαν καρφωθεί στο αμάξωμα») με έντονο το συναίσθημα της απόρριψης και του πόνου («Μου άρεσε η ιδέα να με παρατηρεί ο πατέρας μου με την ίδια αλλόκοτη μαγεία, γιατί όχι και πόνο, που παρατηρούσε τα έντομα»).

Έτσι το παιδί με ισχυρά αισθήματα αυτολύπησης, αλλά και την επιθυμία να τραβήξει με οποιοδήποτε τρόπο την προσοχή του πατέρα του, ή και να τον τιμωρήσει, φτάνει στην απόφαση να αυτοκτονήσει πέφτοντας από μια γέφυρα σε μεγάλο αυτοκινητόδρομο («Είμαι αυτό το καημένο το παιδί που θα πηδήξει από τη γέφυρα αυτή τη στιγμή πιστεύοντας ότι θα πεθάνει επιτόπου»). Μετά τη μοιραία ρίψη του γυάλινου βόλου και του δυστυχήματος που προκάλεσε, κυριαρχεί η αποστροφή **σε β' πρόσωπο** προς τον αναγνώστη που δίνει την αμεσότητα του διαλόγου, αλλά και την τραγικότητα της ψυχολογικής και συναισθηματικής κατάστασης του παιδιού, καθώς παρακολουθεί την τρομακτική κατάληξη της πράξης του («Νιώστε στην καρδιά σας πώς σταματά η δική μου. Αισθανθείτε τον πόνο μου στο στήθος σας. Βιώστε την ασφυξία μου σαν να ήταν δική σας... και πνίγεστε γιατί αναπνέετε υπερβολικά»). Όμως οι συνέπειες της πράξης του είναι πλέον αναπόδραστες και οριστικές και προφανώς προέρχονται από την καταστροφική σχέση με τον πατέρα του. (λέξεις 236)

ΘΕΜΑ Δ

Είδος κειμένου: Άρθρο → Τίτλος

Πρόλογος:

- ✓ Αφορμή: η ανάρτηση του ψυχολόγου Λάμπρου Κερεντζή
- ✓ Μιλάτε ως Μαθητής/Μαθήτρια στο περιοδικό του σχολείου
- ✓ Αναφορά στα ζητούμενα του θέματος: επιρροή της οικογένειας α) στην κοινωνικοποίηση και β) στην υγιή ψυχική και πνευματική εξέλιξη του παιδιού.

Κύριο θέμα:

Ζητούμενο α) επιρροή της οικογένειας στην **κοινωνικοποίηση του παιδιού**

Εντοπισμός και χρήση των πληροφοριών του κειμένου !. Πχ.

- παροχή του ψυχολογικού και κοινωνικού πλαισίου όπου το παιδί θα μπορέσει να ξεδιπλώσει τα φτερά του και να εξελιχθεί τόσο ατομικά όσο και κοινωνικά. Ο βαθμός κοινωνικοποίησής του έχει να κάνει με την μορφή των αλληλεπιδράσεων μέσα στην οικογένεια.
- ικανότητα της οικογένειας να του παράσχει αυτή την δυνατότητα μέσα από τη μορφή των σχέσεων οι οποίες έχουν αναπτυχθεί μέσα σε αυτή.
- Όσο καλύτερα νιώθει το παιδί μέσα στην οικογένειά του, τόσο ευκολότερα μπορεί να προσαρμοσθεί στο περιβάλλον του σχολείου και κατ' επέκταση στο κοινωνικό περιβάλλον

- η οικογένεια είναι αυτή που θέτει τις βάσεις για την ομαλή κοινωνικοποίηση του παιδιού/ προετοιμάζει τον μελλοντικό πολίτη της χώρας / πλάθει και διαμορφώνει την προσωπικότητα του ατόμου

Άλλα επιχειρήματα:

- διδάσκει κοινωνικές δεξιότητες και ορθή κοινωνική συμπεριφορά
- συνηθίζει το παιδί στην πειθαρχία και στην υπακοή προς τους μεγαλύτερους και τους νόμους, του γνωρίζει τους θεσμούς. Προετοιμάζει κατάλληλα το νεαρό άτομο, ώστε να γίνει υπεύθυνο και ενεργό μέλος της κοινωνίας.
- του μαθαίνει τους κανόνες της κοινωνικής συμβίωσης, τις αξίες, τα ιδανικά του κοινωνικού συνόλου μέσα στο οποίο ζει.
- του μαθαίνει να σέβεται το συνάνθρωπό του και να συμπεριφέρεται σωστά.
- καλλιεργεί στο νέο κοινωνικές αρετές: αγάπη, συνεργασία, πειθαρχία, διάλογο, άμιλλα.
- βοηθά το νεαρό άτομο στον επαγγελματικό προσανατολισμό, για να συνδεθεί ομαλά με το σύνολο. Έτσι γίνεται ομαλά η κοινωνικοποίησή του.

Ζητούμενο β) επιρροή της οικογένειας στην υγιή ψυχική και πνευματική εξέλιξη του παιδιού.

➤ **Βοήθεια στην υγιή ψυχική εξέλιξη του παιδιού:**

- προσφέρει στοργή, αγάπη, τρυφερότητα και προστασία· στοιχεία πολύτιμα τόσο για την ανάπτυξη του νεαρού ατόμου, όσο και για τη ζωή όλων των μελών της.
- δημιουργεί αισθήματα ασφάλειας, γαλήνης και ηρεμίας. Ειδικά στα παιδιά παρέχει την απαραίτητη ψυχολογική και συναισθηματική ασφάλεια για να μπορέσουν κατ' αρχήν να επιβιώσουν και μελλοντικά να αποκτήσουν εσωτερική ισορροπία.
- δίνει αυτοπεποίθηση στο παιδί που μαθαίνει να μη φοβάται, να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του. Καταπολεμά έτσι τα συναισθήματα της δειλίας και της μειονεκτικότητας απέναντι στους άλλους.
- διαμορφώνει την προσωπικότητα του παιδιού, γιατί έχει σταθερή και συνεχή επίδραση σ' αυτό και προσφέρει ηθικά πρότυπα

➤ **Βοήθεια στην πνευματική εξέλιξη του παιδιού:**

- αποτελεί τον πρώτο φορέα αγωγής για τα παιδιά, καθώς μεταφέρει γνώσεις, εμπειρίες και μορφώνει
- μαθαίνει στο παιδί τη γλώσσα.
- λύνει απορίες, ικανοποιεί την περιέργεια του παιδιού, καθώς οι γονείς είναι οι πρώτοι δάσκαλοί του. Έτσι καλλιεργείται η κρίση και η αντίληψή του, η φαντασία, η μνήμη και η παρατηρητικότητά του.
- καλλιεργεί και αναπτύσσει την εθνική συνείδηση και την υγιή φιλοπατρία, διδάσκει τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα.
- φέρνει σε επαφή το παιδί με την τέχνη και καλλιεργεί την καλαισθησία του

Επίλογος: Συμπέρασμα – ανακεφαλαίωση